

graf for berettiget; men efter den Stilling, som den ærede Minister har indtaget til denne Paragraf, som han foreslaar skal udgaa, anser jeg det ikke for nødvendigt at udtale mig videre. Jeg skal kun bemærke, at naar man vil sammenholde § 9 med § 10, saa vil det, forekommer det mig, blive aldeles tydeligt, at man, idet man taler for Interessen af at udvide Selveiendom, i Virkeligheden gaar ud paa at fikke de nuværende Fæstefamilier en dem efter min Opfattelse ikke tilkommende Ret i Fæstestederne. Man vil efter § 9 give dem $\frac{1}{4}$ af Indfæstningssummen og af den kapitaliserede aarlige Afgift, altsaa vel tilnærmelsesvis $\frac{1}{4}$ af Stedets Værdi, naar det ved Fæsteledighed ikke overdrages til Familien, og man vil efter § 10 ligeledes give dem $\frac{1}{4}$, idetmindste naar Stedet i Tilfælde af Fæsteledighed bortfælges til Andre end Fæstefamilien. Det forekommer mig unegtelig at være det Samme som at give de nuværende Fæstefamilier $\frac{1}{4}$ af Fæstestederne til Eiendom. Jeg erkjender, at det Forslag, som den høitærede Minister har stillet til en anden Affattelse af § 10, er affattet med mere Hensyn end den § 10, som nu foreligger i Lovudkastet. Jeg forstaar meget godt den Modstand, som reises mod Ministerens § 10 fra dem, der stille sig, som det forekommer mig, temmelig ensidigt paa Fæstefamiliernes Standpunkt. Iffledestomindre forekommer det mig, at den høitærede Ministers § 10 heller ikke just anbefaler sig. Den anbefaler sig navnlig ikke her, hvor den fremtræder kun som en Del af en Lov, som ikke ordner Sagen i dens Helhed; om nogle af de Tanker, som den ærede Minister har nedlagt i denne Paragraf, muligens kunne komme til Anvendelse i en Lov, som ordne Sagen i dens Helhed, er et andet Spørgsmaal. Forsaavidt kan man maasse kalde Ministerens Paragraf liberalere mod Godseieren, at der ikke skal indbetales nogen Del af Eiendommens Værdi, naar den ved Auktion sælges til Andre end Fæstefamilien, undtagen for det Tilfælde, at man vil indløse Fæstevangen. Denne Fæstevangsindløsning vil naturligvis nok spille en meget stor Rolle for Jorddrotten selv, da der neppe praktisk vil være Tale om, at han skal købe sit eget

Fæstested, undtagen naar han tillige indfrier Fæstevangen og paa den Maade faar fuldstændig Dispositionsret over Stedet; men naar en Fremmed kjøber Fæstestedet, saa vil der ikke være nogen overordentlig paatrængende Nødvendighed for ham til at indfri denne Fæstevang, og forsaauidt Salget kan ske til ham uden Afdrag, er der altsaa i Virkeligheden tilveiebragt en Konkurrence ved denne Auktion, som maa siges at være Hensyntagen til Godseieren. Men ikke desto mindre ligger denne Paragraf af forskjellige Mangler. Jeg skal ikke fremhæve, hvad jeg kunde have at bemærke med Hensyn til Affattelsen af denne Paragraf, men kun gøre opmærksom paa, at det forekommer mig at staa noget dunkelt, i hvilket Forhold Paragrafens Bestemmelser, hvis de blive til Lov, komme til at staa til den almindelige Regel i Loven af 19de Februar 1861 § 1. Hovedtingen er dog, at ogsaa den ærede Ministers § 10 gjør et Indgreb i den Ret, som unegtelig efter Loven tilkommer Godseierne, og jeg skal gjentage, at Saadant kunde man maasse forsones sig med, naar Sagen endelig bragtes til en Ordning, men ikke saalænge der kun er Spørgsmaal om Palliativlovsforanstaltninger. Man indskrænker forsaauidt Godseieren, som man gjør det til Pligt for ham ikke at sælge, før han først har tilbudt Fæstefamilien Stedet, altsaa at vente en vis Tid, og man paabyder ham dernæst at sælge ved offentlig Auktion. Han maa altsaa ikke sælge Fæstestedet til den, der underhaanden har gjort ham Bud paa Eiendommen, men han skal lade den komme til Auktion, og det er meget muligt, at denne Omstændighed kan føre til, at et Bud, som er gjort ham underhaanden paa Eiendommen, derved gaar tabt. — Jeg skal endnu kun gjøre en enkelt lille Bemærkning ved § 11. Denne Paragraf gaar jo ud paa at oprette en Statsfond, hvis Bestemmelse er at lette Fæstereis Efterladte paa de Gaarde, der ere bortfæstede, bortforpagtede eller solgte til Fremmede, eller som i Henhold til § 2 i Loven af 19de Februar 1861 ere udtagne eller udtages af Jorddrotten til hans fri Naadighed, ved Gie eller Fæste at komme i Besiddelse af andet Jordbrug. Jeg forstaar meget vel, at Tan-